

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
43

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

postaveno, jak dlouho sloužilo a k jakému účelu bylo vybudováno. Totožná pec se našla v areálu zaniklé středověké vsi Mstěnice u Třebíče a je interpretována jako součást sušárny (Nekuda 1985). Také v předměstí zaniklého města Sezimovo Ústí v objektu sladovny byla zřízena obdobná pec a R. Krajc je také považuje za sušárnu k přípravě sladového piva. Po bližší neurčené době ztratila pec svou funkci a nad ní byl vybudován srubový objekt, který se ze tří stran opíral o kamenné obvodové zdi. Stavba měla zhruba rozměry 740x300-400 cm, přesnější rozměry není možné uvést, neboť se nedochovaly zbytky spodního srubového věnce a průběh východní stěny tak musíme jen volně interpretovat. Strop byl nepochybně vymazán hlinou, jak dokládají velké bloky vypálené hlíny spadlé na zem a střecha pokryta šindelem připevněným k podložce jednoduchými hřeby. Při severní stěně strážnice si hradní posádka zřídila kachlová kamna, která stála na jednoduchém kamenném soklu o rozměrech zhruba 90x140 cm. Jednalo se o kameny spojované nasucho bez lícování, takže vnější rozměr kamen mohl být větší. Okolí soklu bylo pokryto roztříštěnými zbytky jednoduchých nádobkových kachlů s kruhovým dnem o průměru cca 11-12 cm, v současné době neznáme celkový počet jedinců použitých k jejich stavbě. Všechny exempláře jsou zhotoveny z písčité hlíny do okrova vypálené, na vnější straně jsou drobné vývalky vzniklé při vytáčení na hrnčířském kruhu. Kachle nejsou příliš kvalitně vyrobeny, v jednoduché strážnici však zcela plnily svůj účel. V destrukci se také našly masivní hliněné roury o délce zhruba 40 cm a průměru 16 cm. Jednoduchá kamna ve strážnici nebyla nepochybně jediným otopným zařízením na hradě. Na volné ploše u brány se našly zbytky komorového kachle s motivem jelena, spadly sem nepochybně při destrukci hradu z horního paláce.

Kolekci železných předmětů můžeme rozdělit do několika funkčních skupin. Z ní jsou nejzajímavější militaria, především bronzová píšťala o délce 16,5 cm, železná hákovnice o délce 77 cm s dnovým šroubem, koule o průměru 5,5 cm, tesák tzv. moravského typu, šipky s křídélky a vidlicovitě rozevřenými listy, k stělbě z kuší sloužil napínák tětivy. K ochraně osobních předmětů sloužily visací zámky. Všední život hradní stráže ilustruje jednoduchá kovadlinka, kladívko a již výše jmenovaný pilník, který pravděpodobně sloužil k čištění kopyt koní. Získaná keramika plně zapadá do severomoravského výrobního okruhu, tedy hrnce s okrajem ve tvaru okruží, jednoduché okraje, džbány, nový je výskyt keramiky polévané olovnatou polevou.

Vladimír Goš, Muzeum Šumperk

Literatura:

Plaček, M. 1993: Nový hrad u Kopřivné. In: Severní Morava 65/1993, 3-12.

Nekuda, V. 1985: Mstěnice, zaniklá středověká ves. Brno.

Resumé:

Kopřivná (Bez. Šumperk). Nový hrad. Burg. Mittelalter. Rettungsgrabung.

KRNOV (okr. Bruntál)

Náměstí Hrdinů. Novověk. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Dne 2. srpna bylo v areálu polikliniky, č. parcely 6021/4 zachyceno ve výkopu pro výtahovou šachtu kulturní souvrství. Obsahovalo větší množství novověkého, zejména keramického materiálu.

Hlavní náměstí. Novověk. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

V návaznosti na rozsáhlou stavební činnost, související s budováním nové pěší zóny, byl v měsíci srpnu uskutečněn záchranný výzkum ve východní části Hlavního náměstí. Při výměně stávajících inženýrských sítí a odstranění starého dlažebního pokryvu bylo zachyceno intaktní kulturní souvrství s dochovanou valounovou dlažbou. Za zmínku stojí také část dřevěného, vyvrtanými kulinami tvořeného potrubí. Nečetný nálezový fond má novověký charakter.

Marek Kiecoň, SPÚ Ostrava, arch. odd. Opava

Resumé:

Krnov (Bez. Bruntál), Hrdinů Platz. Neuzeit. Kulturschicht. Rettungsgrabung.

Krnov (Bez. Bruntál), Hlavní Platz. Neuzeit. Kulturschicht. Rettungsgrabung.

KRNOV (okr. Bruntál)

Hlavní nám. č. p. 29. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum byl vyvolán demolicí a následnou novou výstavbou dvorního traktu domu s dochovaným renesančním jádrem na Hlavním náměstí č. p. 29. Terénní část výzkumu proběhla 22. 6.-10. 9. 2001 (SPÚO akce č. 11/01). Nová přístavba byla budována v půdorysném rozsahu stržené části domu (18.-19. stol.), která byla podsklepena. Archeologický výzkum se soustředil zejména na dokumentaci profilů vzniklých po demolici starého základového zdiva a na sledování výkopů pro kanalizační přípojku.

Pozorování na východní stěně stavební jámy (profily P1 a P3) doložilo, že sklepy původního dvorního traktu byly zahloubeny mírně pod povrch hlinitých štěrků říční terasy, překrytých povodňo-

vými hlínami o mocnosti cca 0,5 m. Nejstarší nálezo-
vé situace reprezentovaly dva zahloubené objekty
(k. 500 a 502) spolu s k. 503. Keramické nálezy
z jejich výplní můžeme zařadit do 2. pol. 13. století.
V průběhu středověku a v novověku se v tomto
prostoru uložily další vrstvy, z nichž některé měly
výrazný požárový charakter (např. k. 107, 108). Za-
znamenáno bylo rovněž zpevnění dvora domu ště-
tem.

Nálezová situace (profil P5) sledovaná na
stěnách výkopu pro kanalizační přípojku vedeného
po východní hranici parcely ukázala, že ve větším
odstupu od domu č. p. 29 vznikla méně složitá
stratigrafická situace. Středověké a novověké sou-
vrství uzavíral téměř v celé délce výkopu relikv
zidky, vymežující původně parcelní hranici. Kera-
mické nálezy z vrstev k. 142 a 148 i v této části
lokality ukazují na počátky sídlištních aktivit na
parcele v 2. pol. 13. století.

Ul. Sv. Ducha, Dvořákův okruh, parcely č. 344,
115. Středověk, novověk. Město. Záchranný vý-
zkum.

Záchranný výzkum byl vyvolán výkopovými
pracemi souvisejícími s výstavbou parovodního
potrubí. Výkop vedl z areálu závodu Santa až do
historického jádra Krnova, na ulici Sv. Ducha. Na
ulici Sv. Ducha a na Dvořákově okruhu přinesl
dohled zjištění, že výkop porušil souvrství středo-
věkého až novověkého stáří. Ve dvou vybraných
úsecích byla tato souvrství dokumentována, jedno-
tlivé vrstvy pak byly ovzorkovány. Terénní část
výzkumu (SPÚO akce č. 2/01) proběhla ve dnech
18.-24. 1. 2001

Nejstarší nálezo-
vým situací v dokumentova-
ném profilu na ulici Sv. Ducha představovala vrstva
k. 107, jejíž podloží tvořila ulehlá povodňová hlína
vyššího nivního stupně. Při bázi vrstvy k. 107 byly
uloženy kameny, charakter výzkumu ale neumožnil
jejich výskyt spojit s nějakou konkrétní aktivitou.
Keramické zlomky z této kulturní vrstvy dovolují
datovat její vznik do 2. pol. 13. stol., případně na
počátek století následujícího. Uvedený kontext byl
následně překryt vrstvami k. 106, 105 a 104. Ze
stěny výkopu se podařilo získat několik kera-
mických fragmentů pouze z k. 104, které je možné
pouze rámcově datovat do 14. – 1. pol. 15. stol.

Po uložení posledně jmenovaného kontextu
byla celá situace patrně porušena základovým vkopem
k. 500 pro zeď k. 900, orientovanou S-J. Orientace
zdí k. 900, její datování (14.-15. stol.) a skutečnost,
že jistě pokračovala pod vozovku ulice Sv. Ducha,
poukazuje velmi pravděpodobně na její souvislost
s některou z hradebních zdí, případně se stavebním
komplexem Hlubčické brány. Jinou stavební aktivitu
v trase jedné z nejstarších městských

komunikací ve středověku lze jen těžko předpokládat.

Další nálezo-
vá situace byla dokumentována
v jámě pro šachtu na Dvořákově okruhu. Dno jámy
se nacházelo 3,0 m pod úroveň současného terénu.
Výkop tak dosáhl až mírně pod povrch kvartérní
říční štěrkové terasy, který se v tomto místě nachá-
zel v úrovni cca 311,33 m n.m. Nad ním bylo
možno ve stěně výkopu pozorovat horizontálně
uložené fluviální sedimenty, které lze rozčlenit do 5
horizontů. Ty byly porušeny depresí k. 501 vyplněnou
hlinitým pískem, rovněž náplavového charakteru.
Stěny a dno této sníženiny byly pokryty jílovitým
bahnitým sedimentem, na dně se nacházela vrstva
valounů. Ojedinelý keramický zlomek nalezený mezi
valouny svědčil o zaplnění této deprese v novověku
(18.-19. stol.).

Možnosti interpretace této situace jsou po-
znamenány skutečností, že průběh a rozsah deprese
k. 501 nebylo možné dále sledovat. Pozorování na
západní a severní stěně jámy nasvědčují tomu, že
by se mohlo jednat o vodoteč. Zda ovšem vznikla
přirozenou cestou v inundaci mezi řekami Opavou
a Opavicí nebo se jedná o útvar související s
barokním opevněním Krnova, nelze jednoznačně
rozhodnout.

Michal Zezula. SPÚ Ostrava, arch. odd. Opava

Resumé:

Krnov (Bez. Bruntál), Hlavní Platz 29. Mit-
telalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Krnov (Bez. Bruntál), Sv. Ducha Str., Dvořák
Ring, Parz. Nr. 344, 115. Mittelalter, Neuzeit.
Stadt. Rettungsgrabung.

KŘIŽANOVICE (okr. Vyškov)

Intravilán. 10.-11. stol., 13.-15. stol., 18.-19. stol.
Sídliště, vesnice. Záchranný výzkum.

Křižanovice se nacházejí na severních vý-
běžcích Ždánického lesa v údolí mezi levým břehem
Litavy a pravým břehem Křižanovického po-
toka v nadmořské výšce 210 m (ZM ČR 1:10 000,
list 24-43-10). V souvislosti s výstavbou vodovodu
v obci proběhl v měsících dubnu až červenci 2001
záchranný archeologický výzkum, při kterém bylo
zjištěno a ovzorkováno celkem 23 objektů různého
stáří od pravěku až po novověk. Zjištěné osídlení se
soustředilo na náměstí obce. Další výkopy jaloucí
v okolních uličkách byly negativní. Protože byly
jámy zjištěny v profilech, nebylo možno prozkou-
mat celé jejich půdorysy. Kromě objektů byly zjiš-
těny také lochy.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00